

การวิจัยเรื่อง "กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์: การคืน 'อำนาจ' แก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชน" มีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ตามแนวคิดสากล ทำการศึกษาเพื่อสืบค้นภูมิหลังและการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่ปรากฏในเอกสารหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทย วิเคราะห์ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างอาชญากร-เหยื่อ-ชุมชนและรัฐทั้งในแง่รอบทิศทางแม่บทและสารัตถะที่ทำให้กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์เสื่อมสลายและกลับฟื้นคืนสู่สังคมโลกและสังคมไทยได้อีก รวมทั้งศึกษากลไกและวิธีการที่กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์สามารถเสริมพลังให้แก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชน

ผลจากการปริทัศน์วรรณกรรมทำให้ทราบถึงข้อมูลสากลเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ในเรื่องหลักการและความสำคัญ นิยามและความหมาย แนวคิดทฤษฎีที่อยู่เบื้องหลังความเป็นมาและความเป็นไป พัฒนาการของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ร่วมสมัย การเสริมพลังเหยื่ออาชญากรรม มุมมองและความต้องการของผู้กระทำผิดในยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ การคืนอำนาจแก่ชุมชน บทบาทและความสำคัญของผู้ประสานงาน รัฐ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม นานาทรรศนะเกี่ยวกับยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ รวมทั้งระบบ รูปแบบ วิธีการทำงานของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่ใช้ในการจัดการความขัดแย้ง (conflict) พฤติกรรมการกระทำผิด (offending behavior) และ อาชญากรรม (crime)

การศึกษายังพบต่อไปอีกว่า การเปลี่ยนแปลงของสัมพันธภาพเชิงอำนาจระหว่างรัฐ-สังคม-กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม กลุ่มหนึ่ง และระหว่างเหยื่ออาชญากรรม-ผู้กระทำผิด-ชุมชนและกระบวนการยุติธรรม อีกกลุ่มหนึ่ง ทำให้เกิดการเสื่อมสลายและการกลับฟื้นคืนสู่สังคมโลกและสังคมไทยอีกครั้งของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ส่วนกลไกและวิธีการเสริมพลังให้แก่เหยื่ออาชญากรรมและชุมชนด้วยกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ที่เป็นไปได้ คือ จะต้องทำการศึกษาเพื่อจัดจำแนกประเภทและลักษณะชุมชนตามความพร้อมในการเป็นเครือข่ายยุติธรรมชุมชนรวมทั้งสำรวจแหล่งสนับสนุนและเสริมพลังเหยื่ออาชญากรรม จากนั้นควรออกกฎหมายเพื่อกำหนดระบบกลไกรองรับกระบวนการยุติธรรมทางเลือกเพื่อให้ชุมชนสามารถจัดการกับอาชญากรรมและความขัดแย้งบางประเภทได้เองในระดับที่แตกต่างกัน กิจกรรมการอำนวยความสะดวกยุติธรรมเหล่านี้จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนระดับรากหญ้าให้เกิดขึ้นในที่สุด

The research has the objectives of review the literatures involving international concepts of restorative justice; to find the background and changes of the restorative justice concept in Thai history; to analyze the changes of power relations between criminal-victim-community and the state, both in perspective and content, which affected the falling and rising of restorative justice in the world and in the Thai society; and to explain the mechanisms and measurements of restorative justice which could empower the crime victims and the communities.

The research gave the concept, principle, background, theoretical framework, model and restorative justice's procedure including contemporary developments in restorative justice.

Moreover, the research founded change in power relations between the state-society-legal system and the criminal justice system as the first loop and change in power relation between the victim-offender-community and the criminal justice system as the second loop. Both loops caused falling and rising of restorative justice, both in the international communities and the Thai society. Next, the mechanisms and measurements of restorative justice could empower the crime victims and the communities but still need some more field research to classify the characteristics of communities and the possible and suitable cases that could be restored in the community together with surveying the communities' resources, which can support and empower the crime victims in the Thai society. Finally, the community criminal justice diversion track should have a new act for controlling and supporting this innovation.